

Nr 19.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående räntefri försträckning åt telegrafjäntemännens skatteinbetalningskassa i Stockholm; given Stockholms slott den 3 januari 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

G U S T A F.

Henning Leo.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Leo anför:

Telegrafverkets tjänstemän hava å ett flertal orter bildat s. k. skatteinbetalningskassor i syfte att söka i största möjliga utsträckning underlätta och ordna personalens skatteinbetalningar. Telegrafstyrelsen har ansett dessa kassor värda att understödjas särskilt med hänsyn till önskvärdheten av att verkets avlöningskassor måtte befrias från det tidsödande arbete, som föranledes av den beträffande vissa tjänstemannagrupper i stor utsträckning förekommande införseln i lön för ogulden skatt. Något kontant bidrag till kassornas förvaltning har likväl icke ifrågakommit. Däremot har det synts angeläget att sätta dem i stånd att övertaga betalningsansvaret för i avlöningskassorna inneliggande införselbevis och såmedelst möjliggöra att de

befattningshavare, som mest vore i behov av skatteinbetalningskassornas tjänster, värvades som medlemmar. Telegrafstyrelsen ifrågasatte därför år 1923, att sistnämnda kassor skulle för sådant ändamål erhålla räntefria lån av telegrafmedel, att successivt återbetalas i den mån medel inflöte genom avdrag å vederbörandes avlöningar. Början borde därvid försöksvis göras med den ojämförligt största av kassorna, nämligen den i Stockholm.

Efter av Kungl. Maj:t i proposition, nr 148, till 1924 års riksdag under punkten 2 gjord framställning i ämnet medgav också riksdagen (skrivelse nr 199), att telegrafstyrelsen finge av tillgängliga medel disponera ett belopp av högst 35,000 kronor att i form av räntefritt lån tillhandahållas telegraf-tjänstemännens skatteinbetalningskassa i Stockholm. Riksdagen uttalade emellertid därvid, att lånet icke borde lämnas på längre tid än fem år, varunder det borde successivt återbetalas, samt att frågan om en eventuellt erforderlig utsträckning av denna tid borde underställas riksdagens prövning.

Skatteinbetalningskassan i Stockholm erhöll sedermera, mot avlämnande av vederbörlig skuldförbindelse, ett belopp av 35,000 kronor såsom lån för en tid av fem år, räknat från och med den 1 juli 1924.

En avsevärd del av detta belopp kunde emellertid redan efter kort tid återbetalas. Då försöket befunnits slå väl ut, i det att ett betydande antal försumliga skattebetalare inträtt som medlemmar i kassan, ansåg telegrafstyrelsen, att det till styrelsens disposition ställda beloppet borde, i den mån det bleve obehövt för kassan i Stockholm, få under den fastställda tiden av fem år utlämnas som lån till skatteinbetalningskassor även å andra orter. Förslag härom förelades också 1925 års riksdag (prop. nr 26 punkt 2) och vann riksdagens bifall (skrivelse nr 82). Med stöd härav tilldelade telegrafstyrelsen — inom ramen av det ursprungligen medgivna lånebeloppet å 35,000 kronor — telegraf-tjänstemännens skatteinbetalningskassa i Göteborg ett lån å 10,000 kronor och motsvarande kassa i Norrköping ett lån å 5,000 kronor. Båda dessa lån hava sedermera i sin helhet återbetalats.

Sedan telegrafstyrelsen i skrivelse den 26 september 1928 gjort framställning om att möjlighet måtte beredas skatteinbetalningskassan i Stockholm, vilken ännu disponerade en del av sitt ursprungliga lånebelopp, att fortfarande komma i åtnjutande av räntefri försträckning av telegrafmedel, medgav 1929 års riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda förslag (se proposition nr 12 och riksdagens skrivelse nr 38), att telegrafstyrelsen finge under en tid av fem år, räknat från och med den 1 juli 1929, av tillgängliga medel disponera ett belopp av högst 20,000 kronor att i form av räntefritt lån tillhandahållas telegraf-tjänstemännens skatteinbetalningskassa i Stockholm. Den av 1929 års riksdag fastställda tidsperioden av fem år för lånets tillgodonjutande utlöper alltså under år 1934.

I skrivelse den 26 september 1933 har *telegrafstyrelsen* — med förmålan att det av 1929 års riksdag medgivna lånet utlämnats den 1 juli 1929 mot en av kassans styrelse utfärdad förbindelse, försedd med borgen av styrelseledamöterna — framhållit önskvärldheten av att kassan fortfarande komme i åtnjutande av räntefri försträckning av telegrafmedel.

Telegrafstyrelsen har meddelat, att kassan, enligt vad dess styrelse upplýst, för att säkerställa en eventuell snar återbetalning av det nuvarande lånet nödgats att, allteftersom tiden för sådan återbetalning ryckt närmare, avvisa ansökningar om inträde i kassan från därför intresserade befattningshavare, varigenom kassan hindrats att i avsedd mån avlyfta från telegrafverkets löneutbetalare i Stockholm det merarbete, som restförda skatter förorsakade, särskilt i form av införselbeslut och dessas verkställande. Kassan hade härvid måst iakttaga så mycket större försiktighet, som de ökade kommunalskatterna i Stockholm samt befattningshavarnas under nu rådande tid ekonomiskt allt mer betryckta ställning utsatt kassan för en betydande påfrestning.

Kassans styrelse hade vidare i huvudsak anfört följande:

Medan kassan under första tiden av sin tillvaro huvudsakligast rekryterades från befattningshavarna hos styrelsen och å telegrafstationen i Stockholm, hade den däremot under de senaste fem åren i mån av resurser företrädesvis sökt bereda medlemskap åt telefonister vid Stockholms telefonstation samt linjearbetare från fjärde linjedistriktet, sorterande under linjedirektören i Stockholm. Bland dessa kategorier av befattningshavare hade nämligen införsel i lön på grund av obetald skatt visat sig särskilt ofta förekommande.

Enligt en framställningen bifogad tablå för tiden från och med räkenskapsåret 1920/1921 hade kassan förmedlat utbetalningar för sina medlemmar av nära 4 miljoner kronor, varav över 185,000 kronor för restförda skatter. Härigenom hade telegrafverkets avlöningskassor icke blott blivit befriade från det ökade arbete, införselförordnanden till motsvarande belopp skulle hava medfört, utan även — och detta vore än betydelsefullare — i och med det att kassan övertagit betalningen av löpande skatter för ifrågavarande befattningshavare, kunnat undgå upprepade införselförordnanden för obetalda skatter, vilka eljest undan för undan med största sannolikhet kunnat befaras.

För sina medlemmar hade kassan kunnat bereda den förmånen, att utgiften för skatt blivit för dem jämförelsevis mindre kännbar trots den nuvarande höga utdebiteringen för kommunalskatt i Stockholm. Avdragen å lön i anledning av restförda skatter hade fördelats på intill ett — i ömmande fall till och med två — år, efter vilken tid alltså kassan först åter kunnat få in och för ny disposition taga i anspråk förskotterade medel. Kassan hade jämväl i talrika fall, då medlem på grund av sjukdom eller av andra ömmande skäl råkat i ekonomiskt trångmål, så att inkomster icke stått i proportion till nödiga utgifter, förskotterat även löpande skatter.

Av nyssnämnda tablå framginge vidare, att vid Stockholms telefonstation antalet löneavdrag jämlikt införselförordnanden nedgått från 242.7 per månad året 1922/1923 till 66.3 per månad året 1932/1933, allt i medeltal. En motsvarande tablå för samtliga linjearbetare inom fjärde distriktet hade icke kunnat sammanställas, varemot motsvarande siffror för de arbetare, som erhöle sin avlöning vid Stockholms stadssektion och vid distriktsförrådet i Stockholm, återfunnes i tablan och visade en sänkning från 48.7 till 27.7 i medeltal per vecka från 1923/1924 till 1932/1933.

Trots den påtagliga förbättring skattekassan åstadkommit, återstode emellertid ett betydande arbete, innan skattebetalningen för telegrafverkets personal i Stockholm tillfredsställande ordnats, särskilt vad anginge linjearbetare och telefonister. Inneliggande införselförordnanden vid fjärde linje-

distriktet avsåge för närvarande ett belopp av 26,400 kronor, fördelade på 225 förordnanden, och motsvarande belopp vid telefonstationen uppginge till 6,340 kronor. Hela antalet avdrag å lön på grund av införsel uppgick år 1932/1933 vid fjärde linjedistriktet till 4,374 eller i medeltal 84.1 för vecka. En förutsättning för att kassan skulle kunna verksamt bidra till en minskning i dessa såväl för befattningshavarna som för verket kännbara missförhållanden vore, att kassan fortfarande finge åtnjuta ett räntefritt lån från telegrafverket å oförändrat belopp av 20,000 kronor.

För egen del har telegrafstyrelsen vitsordat, att genom kassans verksamhet en betydande lättnad i arbetet å avlöningskassorna inträtt, varigenom sannolikt eljest erforderliga förstärkningar i disponibla arbetskrafter kunnat undvikas. Kassan hade, meddelar styrelsen, reviderats av en telegrafstyrelsens revisor. Något kontant förvaltningsbidrag till kassan utginge icke. Däremot hade styrelsen alltjämt åt kassan upplåtit plats i ett rum inom styrelsens lokaler och medgivit kassan arbetsbiträde av en kvinnlig befattningshavare, i den mån tjänsteförhållandena och kassans verksamhet därtill föranlett.

Telegrafstyrelsen har i anslutning till det anförda hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att styrelsen må under en tid av högst fem år, räknat från och med den 1 juli 1934, disponera ett belopp av högst 20,000 kronor att i form av räntefritt lån tillhandahållas Stockholms telegraftjänstemäns skatteinbetalningskassa.

Departements-
chefen.

Resultatet av de försök med räntefria försträckningar till telegraftjänstemännens skatteinbetalningskassor, som jämlikt riksdagens medgivanden gjorts, måste sägas hava i stort sett motsvarat förväntningarna. Avsevärda belopp i restförda skatter hava tack vare medgivna lån kunnat gäldas, och överhuvudtaget har en väsentlig förbättring med avseende å skattebetalningen åstadkommits. Den i ärendet förebragta utredningen visar emellertid, att ett betydande arbete återstår, innan skattebetalningen för telegrafverkets personal i Stockholm tillfredsställande ordnats, särskilt vad angår linjearbetare och telefonister.

Såväl med hänsyn till personalens eget bästa som också för beredande av lättnad i arbetet hos avlöningskassor och uppbördsmyndigheter synes det angeläget, att skatteinbetalningskassan fullföljer sin strävan att vinna nya medlemmar. En väsentlig förutsättning härför är emellertid, att kassan genom fortsatt lån blir i tillfälle att förskottera resterande skattebelopp.

Jag anser mig därför böra tillstyrka telegrafstyrelsens hemställan om myndigande att för ännu en tidsperiod av fem år bereda skatteinbetalningskassan i Stockholm försträckning av telegrafmedel. Mot det föreslagna beloppet, 20,000 kronor eller samma belopp som under nu löpande femårsperiod, synes intet vara att erinra.

De närmare villkoren för lånets åtnjutande torde alltjämt få bestämmas av telegrafstyrelsen. Av vikt är givetvis fortfarande att tillse, att styrelsen erhåller möjlighet till kontroll över medlens användning.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att telegrafstyrelsen må under en tid av fem år, räknat från och med den 1 juli 1934, av tillgängliga medel disponera ett belopp av högst 20,000 kronor att i form av räntefritt lån tillhandahållas telegrafjästemännens skatteinbetalningskassa i Stockholm.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. C. F. v. Krusenstierna.
